

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Обліково-статистичний факультет

Кафедра аудиту

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Методологія наукових досліджень»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 071 Облік і оподаткування
(назва спеціальності)

освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»

факультет Обліково-статистичний
(назва інституту, факультету, відділення)

Новіченко Л.С., Щирська О.В. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «Методологія наукових досліджень» для студентів за напрямом підготовки 07 Управління та адміністрування, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» «23» червня 2018 року - 30 с.

Розробники: *Новіченко Л.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри аудиту*
Щирська О.В., к.е.н., доцент кафедри аудиту

Рецензенти: *Шевчук В.О, д.е.н., професор кафедри аудиту*
Лубенченко О.Е., к.е.н., доцент, завідувач НЦОА НАСОО

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» затверджені на засіданні кафедри аудиту.

Протокол « 21 » червня 2018 року № 16

Завідувач кафедри аудиту, д.е.н., проф. _____ (Корінько М.Д.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 21 » червня 2018 року

Схвалено вченою радою Обліково-статистичного факультету НАСООА за напрямом підготовки 071 «Облік і оподаткування»; освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр».

Протокол від «26» червня 2018 року № 9

Голова _____
(підпис)

Пилипенко О.І.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

1. Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	За вибором	
Модулів – 2	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		10-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>магістр</i>	Лекції	
		28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		78 год.	42 год.
Індивідуальні завдання (в тому числі): 10			
Вид контролю: ПМК			

* Виконання ІНДЗ здійснюється за рахунок самостійної роботи

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44%:56%

для заочної форми навчання – 22%:78%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Методологія наукових досліджень» призначена для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Теми дисципліни взаємопов'язані і послідовно розглядають питання методології та наукових досліджень, які необхідні студентам освітньо-кваліфікаційного рівня магістр.

Питання, передбачені програмою, спираються на:

- загальні положення організації наукової роботи у вищих навчальних закладах;
- освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр.

Предметом дисципліни є методологія проведення наукових досліджень економічних явищ та процесів.

Мета дисципліни: формування навичок проведення наукових досліджень, впровадження їх результатів у практику.

Основними завданнями дисципліни є:

- вивчення методологічних основ проведення наукових досліджень;
- аналіз способів вирішення актуальних проблем наукового пізнання;
- дослідження загальних положень організації науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах як невід'ємної складової освітньої діяльності;
- засвоєння сутності та специфіки наукових досліджень з обліку і аудиту;
- набуття вмінь та навичок організації науково-дослідної роботи;
- опанування основних етапів та форм наукового дослідження;
- опанування традиційних і сучасних інноваційних методів проведення наукових досліджень;
- набуття навичок оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику.

Дисципліна передусє написанню випускної роботи магістра і вивчається після опанування дисциплін «Аналіз господарської діяльності», «Державний фінансовий контроль», «Аудит», «Фінансовий облік», «Податковий облік», і т.д.

Програму дисципліни «Методологія наукових досліджень» підготовлено згідно з вимогами Міністерства освіти та науки України для вищих навчальних закладів.

У процесі вивчення дисципліни є важливим засвоєння теоретичних положень, з'ясування закономірностей, застосування методів і форм наукового пізнання на практиці з метою аналізу економічних явищ та процесів. Курс покликаний сприяти поглибленому засвоєнню проблем методології та організації наукових досліджень.

Студенти освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, які успішно проходять усі види поточного контролю, отримують залік на останньому занятті. В разі, коли їх успішність є недостатньою, може бути запропоноване контрольне тестування. Не зарахованим результат може бути тоді, коли знання та уміння не відповідають основним вимогам, а навчальний матеріал у межах програми незасвоєним.

Поточний контроль знань та умінь відбувається на практичних заняттях за критеріями системи комплексної діагностики знань. **Підсумковий контроль – залік.**

3. Програма навчальної дисципліни

Зміст навчальної програми за темами.

Тема 1. Наукове дослідження, його зміст, процес та результати

1. Зміст основних наукових парадигм у сфері обліку та аудиту.
2. Наукові засади досліджень з обліку та аудиту.
3. Зміст і структура наукових знань про облік та аудит.
4. Інструментарій здобуття наукових знань про облік та аудит.

Мета вивчення теми: з'ясувати місце та значення наукового дослідження в економічному середовищі країни, окреслити особливості та призначення наукових досліджень в умовах ринку.

Завдання вивчення теми:

- окреслити основні засади та напрямки наукових досліджень у сфері обліку та аудиту;
- виокремити особливості ринкового середовища в Україні та значення наукових досліджень для удосконалення ринкових відносин;
- визначити нормативно-правові засади регулювання та забезпечення наукової діяльності в Україні;
- охарактеризувати зміст і структура наукових знань про облік та аудит, зазначити інструментарій їх здобуття.

Тема 2. Дослідження сутності і середовища обліку та аудиту

1. З'ясування ключових питань, що розкривають сутність і характеризують середовище обліку та аудиту.
2. Дослідження детермінант обліку та аудиту.
3. Вивчення цільових характеристик обліку та аудиту.

Мета вивчення теми: усвідомити рівень та якість забезпечення наукових досліджень в економічному середовищі країни.

Завдання вивчення теми:

- довести потребу у наукових дослідженнях як важеля забезпечення якісного процесу господарювання;
- охарактеризувати організаційні засади процесу наукових досліджень в сфері обліку та аудиту;
- з'ясувати особливості різновидів наукових досліджень в залежності від мети його проведення та завдань;
- окреслити мету і завдання наукового дослідження як рушійної сили процесу розвитку економіки країни;
- визначити головні засади наукового підходу до процедур обліку та аудиту в межах суб'єкта господарювання.

Тема 3. Проблематика наукових досліджень з обліку та аудиту

1. З'ясування наукової проблематики обліку та аудиту. Визначення напрямів їх розв'язання.
2. Використання гіпотез для розв'язання наукової проблематики обліку та аудиту.
3. Вибір тематики досліджень. Формулювання мети і визначення завдань наукового дослідження з питань обліку та аудиту.

Мета вивчення теми: окреслити проблемні та спірні питання наукового обґрунтування обліково-економічних процесів та забезпечення їх якісного контролю.

Завдання вивчення теми:

- окреслити шляхи та напрямки наукового обґрунтування проблемних та не вирішених питань в економічному середовищі;
- виокремити особливості та етапи наукового дослідження неузгоджених питань в обліку та аудиту;
- визначити нормативно-правові засади регулювання наукової діяльності в Україні;
- навчитись обирати тему наукового дослідження, формулювати мету та завдання.

Тема 4. Методика і технологія наукових досліджень з обліку та аудиту

1. Спостереження, вимірювання, опис та їх роль у науковому дослідженні обліку та аудиту.
2. Порівняння як основоположний науковий метод обліку та аудиту.
3. Аналіз і синтез у науковому дослідженні обліку та аудиту.
4. Технологія наукових досліджень обліку та аудиту із застосуванням комп'ютерних систем.

Мета вивчення теми: окреслити особливості методологічного та методичного забезпечення порядку проведення наукових досліджень, опанувати техніку їх здійснення.

Завдання вивчення теми:

- окреслити різновиди методів наукових досліджень;
- виокремити особливості методичних прийомів здійснення наукових досліджень;
- визначити прийоми наукового дослідження в сфері обліку та аудиту;
- здійснити порівняння специфічних методів, що використовуються в наукових дослідженнях в сфері обліку та аудиту із застосуванням комп'ютерних систем.

Тема 5. Дослідження структури і процесу функціонування систем обліку та аудиту

1. Дослідження структури облікових контрольно-аналітичних систем.
2. Розкриття змісту взаємодії елементів систем обліку та аудиту.
3. Дослідження функціонування облікових контрольно-аналітичних систем.
4. Моделювання структури та конструювання систем обліку та аудиту.

Мета вивчення теми: розкрити прядок та основні етапи наукового дослідження процесу функціонування систем обліку та аудиту

Завдання вивчення теми:

- окреслити різновиди структури облікових контрольно-аналітичних систем;
- виокремити особливості та складові елементи систем обліку та аудиту;
- визначити порядок функціонування облікових контрольно-аналітичних систем.

Тема 6. Дослідження ефективності систем обліку та аудиту

1. Дослідження ролі обліку та аудиту в обґрунтуванні управлінських рішень.
2. З'ясування ефективності системного забезпечення обліку та аудиту.
3. Дослідження ефективності конструювання систем обліку та аудиту.
4. Оцінювання ефективності функціонування систем обліку та аудиту.

Мета вивчення теми: з'ясувати місце та значення обліку та аудиту в обґрунтуванні управлінських рішень в умовах ринку.

Завдання вивчення теми:

- розглянути наукові аспекти систематизації обліку та аудиту в системі менеджменту;
- виокремити особливості показників, що свідчать про ефективність системного забезпечення обліку та аудиту ;
- визначити складові та навчитись конструювати систему обліку та аудиту на окремому діючому суб'єкті господарювання;

- здійснити порівняння та оцінювання ефективності функціонування систем обліку та аудиту.

Тема 7. Здійснення наукових досліджень з обліку та аудиту

1. Формування програми та формулювання завдань наукового дослідження.
2. Планування науково-кваліфікаційної роботи.
3. Забезпечення наукового дослідження релевантними для обліку та аудиту.

Мета вивчення теми: навчитись формувати програму та завдання наукових досліджень, планувати та координувати роботу дослідної групи.

Завдання вивчення теми:

- окреслити особливості питань наукових досліджень в системі обліку та аудиту;
- виокремити особливості ринкового середовища в Україні;
- визначити нормативно-правові засади регулювання контролю в Україні;
- здійснити порівняння та уточнити характерні особливості різних напрямків контролю.

Тема 8. Результати наукових досліджень з обліку та аудиту

1. Результати наукових досліджень з обліку та аудиту і їх новизна.
2. Практична цінність та застосування результатів наукових досліджень з обліку та аудиту.
3. Викладення результатів досліджень. Апробація та оприлюднення результатів наукових досліджень з обліку та аудиту.
4. Ефективність результатів наукових досліджень. Комплексна оцінка результатів досліджень з обліку та аудиту.

Мета вивчення теми: з'ясувати місце та значення результатів наукових досліджень в умовах ринку. Навчитись виокремлювати практичну цінність та застосування результатів наукових досліджень з обліку та аудиту

Завдання вивчення теми:

- окреслити різновиди та напрямки наукових досліджень з обліку та аудиту і їх новизна;
- виокремити місце результатів наукових досліджень з обліку та аудиту в ринковому середовищі в Україні;
- визначити нормативно-правові засади регулювання апробації та оприлюднення результатів наукових досліджень з обліку та аудиту в Україні;
- здійснити порівняння та уточнити шляхи оцінки ефективності результатів наукових досліджень.

Розділ I. Сутність наукових досліджень

Тема 1. Наукове дослідження, його зміст, процес та результати

Знання, його сутність і структура. Онтологія як квінтесенція знання. Пізнання і його зміст. Гносеологія як узагальнені знання про процес пізнання. Засоби здобуття знань. Методологія як інструментарій пізнання та здобуття знань.

Необхідність отримання знань. Пізнавальна (гносеологічна), аксіологічна та праксіологічна діяльність людини. Особливості пізнання природної, господарської, соціокультурної та духовної сфер.

Концепції пізнання світу. Агностицизм. Споглядальна концепція пізнання. Діяльнісна концепція пізнання. Прагматична пізнавальна концепція.

Знання як результат процесу пізнання. Емпіричні знання. Теоретичні знання. Наука як знання, особливий вид і результат пізнавальної діяльності.

Критерії науковості пізнання. Відмінність наукового пізнання від побутового та інших способів опанування реальної дійсності. Позитивізм – неопозитивізм – постпозитивізм як світогляд і методологія наукового пізнання.

Дослідження як пізнання. Зміст, форми і види досліджень. Фундаментальні дослідження. Прикладні дослідження.

Наукове дослідження як наукове пізнання. Наукове дослідження як рух від незнання до знання.

Наукове дослідження як система. Об'єкт, суб'єкт і засоби наукового дослідження.

Процес наукового дослідження. Виявлення, нагромадження і опрацювання фактів у процесі наукового дослідження. Факти дійсності, їх види та зміст. Відмінність між фактом-подією та науковим фактом. Виявлення фактів дійсності, їх пояснення та узагальнення.

Наукові знання як результат пізнання. Наукові теорії, їх сутність та структура. Ознаки і функції наукової теорії.

Нові знання як результат наукових досліджень. Наукові парадигми. Парадигми фізичної і політичної економії та їх роль у формуванні наукової картини економічної реальності.

Концептуальні засади наукових досліджень з обліку і аудиту. Наукові знання про облік і аудит. Інструментарій здобуття наукових знань про облік і аудит.

Тема 2. Дослідження сутності і середовища обліку і аудиту

З'ясування ключових питань, що розкривають сутність і характеризують середовище обліку і аудиту. Розкриття сутності обліку і аудиту. Характеристика середовища обліку і аудиту.

Дослідження детермінант обліку і аудиту. З'ясування чинників, що зумовлюють існування, розвиток і удосконалення обліку і аудиту.

Дослідження цільових характеристик обліку і аудиту. З'ясування мети обліку і аудиту. Формулювання завдань обліку і аудиту.

Тема 3. Проблематика наукових досліджень з обліку і аудиту

Наукова проблема та її сутність. З'ясування наукової проблеми. Формулювання і постановка наукової проблеми як форма пізнання.

Причини, що зумовлюють постановку проблеми. Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми. Вибір засобів та визначення шляхів розв'язання наукової проблеми.

Формулювання та обґрунтування гіпотез у процесі дослідження. Види гіпотез та їх роль у дослідженні економічних явищ і процесів. Доведення та спростування наукових гіпотез. Значення гіпотез у дослідженнях проблем обліку і аудиту.

Проблема істини. Істина та її роль у науковому дослідженні. Об'єктивність і конкретність істини. Діалектика абсолютного та відносного в істині. Істина та помилкова думка.

Наукова проблематика фінансового контролю та аналізу. Визначення напрямів удосконалення обліку і аудиту на основі розкриття сутності і характеристики середовища фінансового контролю та аналізу.

Вибір тематики досліджень. Формулювання мети і визначення завдань наукового дослідження.

Розділ II. Методологія наукових досліджень

Тема 4. Методика і технологія наукових досліджень з обліку і аудиту

Система принципів, законів і категорій у науковому дослідженні. Принципи об'єктивності, всебічності та взаємозв'язку, розвитку, історичного та логічного в науковому пізнанні. Закони єдності та боротьби протилежностей, якості та кількості, заперечення та їх роль у процесі наукового дослідження. Категорії діалектики та їх роль у науковому дослідженні економічної реальності.

Закони формальної та діалектичної логіки як вираження внутрішніх суттєвих структурних зв'язків думок, що відбивають закономірні зв'язки реального буття.

Метод і методологія наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія. Види змістовної методології: філософська, загальнонаукова, конкретно-наукова.

Сутність і характеристика методів наукового дослідження. Різновиди методів наукового дослідження. Типологія методів наукового дослідження. Філософські, загальнонаукові, загально логічні, теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження.

Методи нагромадження емпіричного матеріалу та його вираження в різних формах емпіричного знання. Методи спостереження, вимірювання, опису, експерименту та їх роль у дослідженні.

Методи теоретичного узагальнення емпіричного матеріалу та його вираження в формах теоретичного знання. Загальнонаукові та загальнологічні методи наукового пізнання. Аналіз і синтез. Порівняння, абстрагування та узагальнення. Індукція, дедукція та аналогія. Моделювання і формалізація. Системний аналіз.

Аксиоматичний і гіпотетико-дедуктивний методи. Порівняльний і структурно-функціональний методи. Логіко-математичний та імовірнісний методи. Історичний і логічний методи. Сходження від абстрактного до конкретного. Емпіричні методи дослідження в економіці.

Методи порівнянь, групувань, табличних, графічних, балансових, індексних, ланцюгових підстановок. Контент-аналіз. Кластерний аналіз. Діагностування. АВС-аналіз. SWOT-аналіз. Матричний метод. Дисперсійний, кореляційний, регресійний аналіз. Прогностичні методи. Методи експертних оцінок. Статичні та економіко-математичні методи.

Вибір методів наукового дослідження. Застосування методів наукового дослідження.

Методика наукових досліджень обліку і аудиту. Технологія наукових досліджень обліку і аудиту із застосуванням комп'ютерних систем.

Методи перевірки результатів наукового дослідження.

Тема 5. Дослідження структури і процесу функціонування систем обліку і аудиту

Дослідження структури облікових та аудиторських систем. Ідентифікація суб'єктів обліку і аудиту. Визначення об'єктів обліку і аудиту.

Розкриття змісту методології, методики і технології процедур обліку і аудиту. Принцип відкритості як основа облікових систем.

Дослідження функціонування облікових та аудиторських систем. З'ясування системного забезпечення обліку і аудиту. Визначення місця і часу здійснення обліку і аудиту.

Моделювання структури систем обліку і аудиту. Дослідження взаємодії елементів облікових контрольно-аналітичних систем. Конструювання систем обліку і аудиту.

Тема 6. Дослідження ефективності систем обліку і аудиту

Дослідження ролі обліку і аудиту в обґрунтуванні управлінських рішень. З'ясування значення обліку і аудиту в інформаційному забезпеченні управлінських рішень. Дослідження безпосереднього забезпечення управлінських рішень фактографічною інформацією. Дослідження опосередкованого забезпечення управлінських рішень фактографічною інформацією.

Дослідження ефективності функціонування облікових та контрольно-аналітичних систем. З'ясування ефективності системного забезпечення обліку і аудиту. Дослідження ефективності конструювання систем обліку і аудиту.

Визначення результатів функціонування облікових та контрольно-аналітичних систем. Оцінювання ефективності функціонування систем обліку і аудиту.

Тема 7. Здійснення наукових досліджень з обліку і аудиту

Рівні наукових досліджень облікових та контрольно-аналітичних систем. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження.

Загальнонаціональний рівень досліджень обліку і аудиту. Дослідження обліку і аудиту на секторальному, галузевому, корпоративному та інших рівнях. Дослідження, що проводяться спеціалізованими дослідницькими фірмами.

Наукові дослідження обліку і аудиту у вищих навчальних закладах. Види та форми науково-дослідної роботи.

Теоретичні та експериментальні дослідження. Пошукові, описові, причинно-наслідкові та прогностичні дослідження. Кабінетні і польові дослідження. Дослідження, які проводяться самостійно суб'єктом. Дослідження, які проводяться спільно. Науково-дослідна робота студентів у навчальний та поза навчальний час.

Програма і план дослідження. Формування програми та формулювання завдання наукового дослідження. Планування науково-дослідної роботи. Складання індивідуального плану роботи. Розробка календарного плану виконання випускної науково-кваліфікаційної роботи. Розробка плану впровадження результатів наукових досліджень.

Організація роботи дослідника. Процес наукового дослідження проблем обліку і аудиту.

Джерела інформації для наукового дослідження. Огляд та реферування літературних джерел. Пошук релевантних для фінансового контролю та аналізу даних. Забезпечення наукового дослідження нормативними та фактографічними даними. Обробка та групування релевантної інформації.

Використання доказів у процесі наукового дослідження. Прямий і непрямий докази. Правила, що впливають із законів тотожності, несуперечності та достатньої підстави, яких належить дотримуватись у процесі наукового дослідження. Спростування та його логічна структура. Значення аргументації та доказу в дослідженні.

Виконання дипломної роботи шляхом проведення наукового дослідження діяльності підприємств-об'єктів обліку і аудиту. Участь у розробці держбюджетної та госпдоговірної тематики кафедри.

Тема 8. Результати наукових досліджень з обліку і аудиту

Види результатів наукових досліджень з обліку і аудиту. Теоретичні результати досліджень. Наукова новизна досліджень. Прикладні результати досліджень.

Систематизація та викладення результатів дослідження. Формулювання висновків та рекомендацій, коригування попередніх пропозицій.

Вимоги до оформлення результатів наукових досліджень. Науковий стиль викладення результатів досліджень.

Апробація наукових досліджень. Оприлюднення результатів досліджень. Участь у конкурсах наукових робіт та науково-практичних конференціях.

Викладення висновків та рекомендацій у формі реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу. Підготовка доповідей та написання наукових статей.

Продукти наукових досліджень: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації. Кінцеві результати наукових досліджень та їх практичне застосування.

Форми втілення результатів наукових досліджень. Прикладне втілення результатів наукових досліджень. Експериментальне впровадження результатів завершених досліджень: дослідне випробування розроблених методик, рекомендацій, інструкцій, положень.

Практична цінність результатів наукових досліджень. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність.

Комплексна оцінка результатів досліджень. Критерії ефективності досліджень. Розрахунок ефективності наукових досліджень з фінансового контролю та аналізу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Сутність наукових досліджень													
Тема 1. Наукове дослідження, його зміст, процес та результати	12	4	-	-	-	8	6	1	-	-	-	5	
Тема 2. Дослідження сутності і середовища обліку і аудиту	14	2	2	-	-	10	6	1	-	-	-	5	
Тема 3. Проблематика наукових досліджень з обліку і аудиту	16	4	2	-	-	10	6	1	-	-	-	5	
Разом за змістовим модулем 1	42	10	4	-	-	28	18	3	-	-	-	15	
Змістовий модуль 2. Методологія наукових досліджень													
Тема 4. Методика і технологія наукових досліджень з обліку і аудиту	14	2	2	-	-	8	6	1	-	-	-	5	
Тема 5. Дослідження структури і процесу функціонування систем з обліку і аудиту	16	4	2	-	-	8	7	1	1	-	-	5	
Тема 6. Дослідження ефективності систем обліку і аудиту	16	4	2	-	-	8	7	1	1	-	-	5	
Тема 7. Здійснення наукових досліджень з обліку і аудиту	16	4	2	-	-	8	7	1	1	-	-	5	
Тема 8. Результати наукових досліджень з обліку і аудиту	16	4	2	-	10	8	9	1	1	-	-	7	
Разом за змістовим модулем 2	78	18	10	-	-	40	36	5	4	-	-	27	
Усього годин	120	28	14	-	10	68	54	8	4	-	-	42	

5. Порядок виконання індивідуальних завдань

Реферат (лат. *referre* - доповідати, повідомляти) підводить підсумок вивчення студентами як окремої теми, так і дисципліни в цілому.

Обсяг реферату визначається специфікою досліджуваного питання і змістом матеріалів (документів), їх науковою цінністю та практичним значенням. Оптимальний обсяг реферату складає 8-12 сторінок. Реферат має відповідати вимогам до оформлення рукопису кваліфікаційної роботи: вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 25% від її загального обсягу; текст друкується через 1,5 інтервали на одній сторінці стандартного аркуша з такими полями: ліве - 30 мм, праве - 15 мм, верхнє - 20 мм, нижнє - 20 мм; шрифт Times New Roman кирилиця, кегль 14, всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульного листа, порядковий номер на ньому не ставиться.

На титульному листі реферату вказуються: назва навчального закладу; прізвище та ініціали автора реферату; назва дисципліни, назва теми; прізвище та ініціали керівника; місто, де знаходиться навчальний заклад та рік написання реферату. Після титульного листа подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу (параграфу) і вказуванням його сторінок.

Список використаних джерел складається з дотриманням загальновизнаних вимог до робіт, що готуються до друку. До списку використаних джерел мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів. Монографії і збірники, що не мають на титульному аркуші прізвища автора, включаються до загального списку за алфавітним розміщенням заголовку.

Вибір теми реферату.

Реферату - це не просто відображення (повторення) засвоєного матеріалу лекції або практичного заняття. Він повинен відображати індивідуальність розроблення проблеми, достатньо чітко окресленої від інших. Неприпустиме поєднання декількох проблем або, навпаки, штучне виокремлення певної частини єдиного питання.

Вибір теми реферату студент здійснює з переліку орієнтовних тем рефератів до дисципліни.

Структура реферату:

- титульний аркуш; (*Додаток*)
- зміст;
- вступ;
- розділи (параграфи, питання);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (у яких наводяться таблиці, схеми, діаграми тощо);

У вступі реферату обґрунтовується актуальність теми, її особливості, значущість з огляду на розвиток науки та практики або науково-методичної діяльності у сфері освіти. У вступі необхідно подати аналіз використаних джерел, назвавши при цьому авторів, які вивчали дану тематику, визначити сутність основних чинників, що вплинули та розвиток явища або процесу, що досліджується, на недостатньо досліджені питання, з'ясувавши причини їх слабкої аргументації.

Основну частину реферату складають кілька розділів (параграфів, питань), логічно поєднані між собою.

Виклад матеріалу в рефераті має бути логічним, послідовним, без повторень. Слід використовувати синтаксичні конструкції, характерні для застосування стилю наукових документів, слід уникати складних граматичних зворотів, незвичних термінів і символів або наводити їх пояснення відразу, при першому згадуванні у тексті реферату. Терміни, окремі слова і словосполучення можна замінювати аббревіатурами і сприйнятливими текстовими скороченнями, значення яких зрозуміле з контексту реферату.

Забороняється використовувати цитати без посилання на автора. При цитуванні будь-якого фрагменту джерела недопустимі неточності. Якщо якийсь важливий документ потребує наведення його у тексті реферату, даний пункт чи абзац оформлюється з посиланням на використане джерело наступним чином [__, с.____]. При цьому в списку використаних джерел студент вписує тільки ті літературні джерела, якими користувався при написанні даного реферату.

У рефераті необхідно визначити і висвітлити основні тенденції дослідження, підтвердити їх типовими прикладами, відобразити сучасні ідеї та гіпотези, методики та методичні підходи до вивчення проблеми.

Кожен розділ реферату повинен завершуватись короткими висновками, чіткими і лаконічними, за результатами узагальнення оцінки та практичних рекомендацій. Доцільно стисло навести перспективи подальшого дослідження даної проблеми.

Реферат оцінюється за такими критеріями: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження.

6. Індивідуальні питання для самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Магістерська програма «Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю»

1. Викласти наукові засади досліджень з обліку та аудиту.
2. Розкрити системну сутність наукового дослідження. Конкретизувати об'єкт, суб'єкт і засоби наукового дослідження у сфері обліку та аудиту.
3. Охарактеризувати наукові знання про облік та аудит.
4. Описати інструментарій здобуття наукових знань про облік та аудит.
5. Розкрити сутність обліку та аудиту.
6. Охарактеризувати середовище обліку та аудиту.
7. Описати чинники, що зумовлюють існування, розвиток і удосконалення обліку та аудиту.
8. Обґрунтувати мету обліку та аудиту.
9. Сформулювати завдання обліку та аудиту.
10. Назвати причини, що зумовлюють наукову проблему. Обґрунтувати постановку наукової проблеми.
11. Показати шляхи з'ясування і вирішення наукової проблеми.
12. Вибрати засоби розв'язання наукової проблеми.
13. Розкрити роль гіпотез у дослідженні економічних явищ і процесів.
14. Розкрити роль істини у науковому дослідженні. Дати характеристику істини та помилкової думки.
15. На прикладі тематики дипломної роботи окреслити напрями удосконалення обліку та аудиту.
16. Обґрунтувати вибір теми досліджень з питань обліку та аудиту.
17. Сформулювати мету і визначити завдання наукового дослідження.
18. Охарактеризувати загальнонаукові методи наукового пізнання.
19. Розкрити сутність методики наукових досліджень обліку та аудиту.
20. Описати методи спостереження, вимірювання, опису, порівняння та їх ролі у дослідженні.
21. Обґрунтувати технологію застосування комп'ютерних систем для удосконалення наукових досліджень обліку та аудиту.
22. Ідентифікувати суб'єктів фінансового контролю та аналізу у сферах державної влади, місцевого самоврядування та громадянського суспільства.

23. Окреслити об'єкти фінансового контролю та аналізу, господарська діяльність яких ґрунтується на державній, комунальній та приватній формах власності.
24. Охарактеризувати активи, зобов'язання, капітал, доходи та витрати як елементи об'єктів фінансового контролю та аналізу.
25. З'ясувати зміст, структуру, процес та результати контрольних-аналітичних дій.
26. Розкрити структуру системного забезпечення фінансового контролю та аналізу.
27. Визначити місце і час здійснення фінансового контролю та аналізу.
28. Дослідити взаємодію елементів контрольних-аналітичних систем.
29. Змодельовати структуру систем фінансового контролю та аналізу і розкрити зміст їх функціонування.
30. Розкрити роль фінансового контролю та аналізу в обґрунтуванні управлінських рішень у сферах руху активів, зобов'язань, капіталу та формування доходів і витрат.
31. Показати значення фінансового контролю та аналізу в інформаційному забезпеченні управлінських рішень.
32. Охарактеризувати ефективність системного забезпечення фінансового контролю та аналізу.
33. Визначити результати функціонування контрольних-аналітичних систем.
34. Описати підготовчу стадію наукового дослідження.
35. Охарактеризувати емпіричну стадію наукового дослідження.
36. Розкрити зміст теоретичного етапу наукового дослідження.
37. Обґрунтувати тему дослідження.
38. Сформулювати завдання дослідження.
39. Розробити індивідуальний план випускної роботи.
40. Скласти календарний план виконання дослідження.
41. Розробити план впровадження результатів наукового дослідження.
42. Описати процес пошуку релевантних для фінансового контролю та аналізу даних.
43. Обґрунтувати забезпечення наукового дослідження нормативними та фактографічними даними.
44. Охарактеризувати використання прямих і непрямих доказів у процесі наукового дослідження.
45. Обґрунтувати практичну цінність та застосування результатів наукових досліджень з фінансового контролю та аналізу.
46. Викласти критерії ефективності результатів наукового дослідження.
47. Визначити ефективність результатів наукових досліджень.
48. Скласти звіт про науково-дослідну роботу, обґрунтувати його зміст і методику написання.

7. Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного контролю

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3			T4	T5	T6	T7	T8	70
7	7	8			9	9	10	10	10	

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами підсумкового контролю

Підсумковий контроль

Форма контролю	Кількість завдань	Максимальна сума балів за одне завдання	Разом
Залік	3	10	30

Максимальна кількість балів, що може студент отримати за результатами оцінювання знань на заліку 30 балів

*Примітка: для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент повинен виконати ІНДЗ.

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ
з навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**»
I. Поточний контроль.

№ п/п	Навчальна робота	Кількість навчальної роботи	Максимальна сума балів за одиницю навчальної роботи	Разом за навчальну роботу
1	2	3	4	5
1.	Лекція	8	1	8
2.	Практичне заняття	4	3	12
3.	Індивідуальні завдання	1	10	10
4.	Самостійна робота	2	20	40
	Разом			70

- Оцінка присутності на лекції та ведення конспекту – 1 бал.
Примітка*: При відсутності на лекції пред'являється викладачеві конспект лекцій, яку пропущено.
- Оцінка присутності на практичному занятті і виконання практичних завдань – 3 бали.
- Примітка*: При відсутності студента на практичному занятті є обов'язковим пред'явлення викладачеві конспекту з викладеним у ньому матеріалу, який пророблявся на практичному занятті та додатково самостійно виконане практичне завдання, яке видане викладачем.
- Написання реферату за темою або виконання іншого завдання, запропонованого викладачем від 6 до 10 балів.

9. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Головна мета самостійної роботи – поглиблення знань та практичних навичок шляхом роботи з нормативно-правовими документами та літературними джерелами.

Самостійна робота з дисципліни включає такі форми:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення і опрацювання інструктивних, літературних, статистичних джерел та методичних розробок з питань обліку та аудиту;
- виконання індивідуальних самостійних завдань та наукових повідомлень;
- підготовка доповідей та участь у науковій студентських конференціях.

Завдання із самостійної роботи для кожного студента визначає керівник курсу.

Якщо самостійна робота зарахована, студент допускається до заліку.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Оскільки студент даний вид роботи здійснює самостійно (не на аудиторних заняттях), а викладач регламентує обсяг і зміст роботи з подальшою перевіркою її результату, то виникає потреба зосередити увагу студента на деяких моментах, що потенційно можуть викликати певні складнощі під час виконання самостійної роботи.

Зокрема, під час вивчення будь-якої теми та виконання завдань необхідно ознайомитися з викладенням даної теми в підручниках, літературних та періодичних

виданнях, з нормативно-правовими актами, що регулюють ті або інші питання певної теми дисципліни.

Запропоновані завдання включають презентації тем для семінарських занять, проблемні та інші питання та безпосередньо завдання для самостійного виконання.

Розділ 1. Сутність наукових досліджень

Тема 1.1. Наукове дослідження, його зміст, процес та результати

Під час вивчення даної теми студенту необхідно використати знання набуті під час вивчення філософії. Дана тема передбачає самостійне опрацювання наступних питань:

1. Знання, його сутність і структура. Види знань. Емпіричні та теоретичні знання.
2. Наука як знання, особливий вид і результат пізнавальної діяльності.
3. Пізнання і його зміст. Процес здобуття наукових знань, його методи і способи. Методологія наукового дослідження.
4. Критерії науковості пізнання. Наукове дослідження як наукове пізнання. Фундаментальні та прикладні дослідження.
5. Наукове дослідження як система. Об'єкт, суб'єкт і засоби наукового дослідження.
6. Виявлення, нагромадження і опрацювання фактів у процесі наукового дослідження.
7. Нові знання як результат наукових досліджень. Наукові парадигми.
8. Парадигми фізичної і політичної економії та їх роль у науковому відбитті економічної реальності.

Завдання до самостійної роботи

1. Викласти наукові засади досліджень з обліку та аудиту.
2. Розкрити системну сутність наукового дослідження. Конкретизувати об'єкт, суб'єкт і засоби наукового дослідження у сфері обліку та аудиту.
3. Охарактеризувати наукові знання про облік та аудит.
4. Описати інструментарій здобуття наукових знань про облік та аудит.

Тема 2. Дослідження сутності і середовища обліку і аудиту

Для вивчення даної теми необхідно чітко усвідомити передумови виникнення обліку та аудиту, середовища в якому вони існують. Слід звернути увагу на фактори, що забезпечують існування та розвиток обліку та аудиту. Вивчаючи тему студент повинен відповісти на наступне коло питань, що забезпечить оволодіння темою:

1. Сутність обліку та аудиту.
2. Середовище обліку та аудиту.
3. Чинники, що зумовлюють існування, розвиток і удосконалення обліку та аудиту.
4. Мета обліку та аудиту.
5. Завдання обліку та аудиту.

Завдання до самостійної роботи

1. Розкрити сутність обліку та аудиту.
2. Охарактеризувати середовище обліку та аудиту.
3. Описати чинники, що зумовлюють існування, розвиток і удосконалення обліку та аудиту.
4. Обґрунтувати мету обліку та аудиту.

5. Сформулювати завдання обліку та аудиту.

Тема 3. Проблематика наукових досліджень з обліку та аудиту

При вивченні цієї теми студент повинен, усвідомивши сутність наукової проблеми, навчитись її ставити перед собою та знаходити шляхи її вирішення. постановка наукової проблеми є невід'ємною складовою науково-дослідної роботи студента.

При виконанні науково-дослідної роботи перед студентами постає необхідність формулювання генеральної гіпотези дослідження, тому в ході опрацювання теми потрібно чітко усвідомити причини необхідності висування гіпотез, їх формулювання, постановки і формулювання, а також доведення або спростування. Для опрацювання матеріалу даної теми пропонується відповісти на наступні питання:

1. Наукова проблема як початковий етап наукового дослідження.
2. З'ясування причин, що зумовлюють постановку проблеми.
3. Формулювання і постановка наукової проблеми як форма
4. Шляхи вирішення наукової проблеми. Вибір засобів розв'язання пізнання. наукової проблеми.
5. Формулювання та обґрунтування гіпотез у процесі дослідження.
6. Види гіпотез та їх роль у дослідженні економічних явищ і процесів. Доведення та спростування наукових гіпотез.
7. Значення гіпотез у дослідженнях проблем обліку та аудиту.
8. Факти дійсності та їх роль у науковому дослідженні.
9. Істина та її роль у науковому дослідженні. Об'єктивність і конкретність істини. Істина та помилкова думка.
10. Формування наукової теорії як основний етап наукового дослідження.
11. Структура та основні функції теорії в науковому дослідженні.

Завдання до самостійної роботи

1. Назвати причини, що зумовлюють наукову проблему. Обґрунтувати постановку наукової проблеми.
2. Показати шляхи з'ясування і вирішення наукової проблеми.
3. Вибрати засоби розв'язання наукової проблеми.
4. Розкрити роль гіпотез у дослідженні економічних явищ і процесів.
5. Розкрити роль істини у науковому дослідженні. Дати характеристику істини та помилкової думки.
6. На прикладі тематики дипломної роботи окреслити напрями удосконалення обліку та аудиту.
7. Обґрунтувати вибір теми досліджень з питань обліку та аудиту.
8. Сформулювати мету і визначити завдання наукового дослідження.

Тема 4. Методика і технологія наукових досліджень з обліку та аудиту

Для засвоєння даної теми необхідно: визначити принципи, категорії та закони наукових досліджень; усвідомити, що розвиток науки нерозривно пов'язаний із створенням методології. Методологія науки може бути загальною і окремою. Загальна методологія науки

– це принципи матеріалістичної діалектики, а також теорія пізнання, яка досліджує закони розвитку наукового знання в цілому. Окрема методологія ґрунтується на законах окремих наук, особливостях пізнання конкретних процесів і проявляється у здійсненні, з одного боку, теоретичних узагальнень, принципів окремих наук, а з інших часткових методів дослідження. Метод – це спосіб дослідження явищ, який визначає планомірний підхід до вивчення їх наукового пізнання та встановлення істини. Діалектичний метод є справжнім науковим методом пізнання світу, відображенням законів розвитку мислення як засобу досягнення істини. Матеріалістична діалектика є наукою про закони буття і мислення.

Для засвоєння матеріалу необхідно пригадати які методи використовуються в обліку та аудиті. Необхідно визначити методи наукового дослідження, що використовуватимуться в магістерській роботі студента і обґрунтувати свій вибір. Студентові необхідно описати методику досліджень обліку та аудиту в магістерській роботі. Для кращого засвоєння матеріалу теми, потрібно опрацювати наступні питання і виконати завдання:

1. Система принципів, законів і категорій у науковому дослідженні.
2. Закони формальної та діалектичної логіки у науковому дослідженні.
3. Методологія наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія.
4. Типологія методів наукового дослідження. Філософські, загальнонаукові, загальнологічні, теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження.
5. Методи нагромадження емпіричного матеріалу та його вираження в різних формах емпіричного і теоретичного знання.

Завдання до самостійної роботи

1. Охарактеризувати загальнонаукові методи наукового пізнання.
2. Розкрити сутність методики наукових досліджень обліку та аудиту.
3. Описати методи спостереження, вимірювання, опису, порівняння та їх ролі у дослідженні.
4. Обґрунтувати технологію застосування комп'ютерних систем для удосконалення наукових досліджень обліку та аудиту.

Тема 5. Дослідження структури і процесу функціонування систем обліку та аудиту

Під час вивчення даної теми студентові необхідно пригадати існуючі системи контролю і аналізу, визначити суб'єкти об'єкти обліку та аудиту. Спираючись на знання здобуті під час вивчення попередньої теми визначити методологію, методику і технологію процедур обліку та аудиту. Потрібно провести дослідження функціонування облікових контрольно-аналітичних систем і визначити: нормативну базу, що регламентує здійснення обліку ; рівні на яких здійснюється контроль; системність інформаційного забезпечення фінансового аналізу і контролю; місце і час проведення фінансового аналізу і контролю. Закріпити тему допоможе самостійне опрацювання наступних питань:

1. Ідентифікація суб'єктів фінансового контролю та аналізу в суспільно-господарських сферах.
2. Окреслення об'єктів фінансового контролю й аналізу на макро- і мікрорівнях у реальному та монетарному секторах економіки.
3. Визначення ресурсів, процесів та результатів діяльності як елементів об'єкта фінансового контролю та аналізу.
4. Розкриття змісту процедур і векторів фінансового контролю та аналізу.
5. З'ясування системного забезпечення фінансового контролю та аналізу.
6. Визначення місця і часу здійснення фінансового контролю та аналізу.

7. Моделювання процесу функціонування контрольньо-аналітичних систем.

Завдання до самостійної роботи

1. Ідентифікувати суб'єктів фінансового контролю та аналізу у сферах державної влади, місцевого самоврядування та громадянського суспільства.
2. Окреслити об'єкти фінансового контролю та аналізу, господарська діяльність яких ґрунтується на державній, комунальній та приватній формах власності.
3. Охарактеризувати активи, зобов'язання, капітал, доходи та витрати як елементи об'єктів фінансового контролю та аналізу.
4. З'ясувати зміст, структуру, процес та результати контрольньо-аналітичних дій.
5. Розкрити структуру системного забезпечення фінансового контролю та аналізу.
6. Визначити місце і час здійснення фінансового контролю та аналізу.
7. Дослідити взаємодію елементів контрольньо-аналітичних систем.
8. Змоделювати структуру систем фінансового контролю та аналізу і розкрити зміст їх функціонування.

Тема 6. Дослідження ефективності систем фінансового контролю та аналізу

Вивчення цієї теми передбачає повторення матеріалу, який вивчався під час прослуховування попередніх курсів. Студент повинен обґрунтувати роль і значення фінансового контролю та аналізу в прийнятті управлінських рішень. На прикладі своєї науково-дослідної роботи студент може навести приклади документів на підставі яких користувачі інформації приймають певні рішення; дослідити ефективність функціонування контрольньо-аналітичної системи бази дослідження; з'ясувати системність забезпечення фінансового контролю та аналізу і т.д.

Для закріплення даної теми пропонується наступне коло питань:

1. Значення фінансового контролю та аналізу в обґрунтуванні управлінських рішень.
2. Роль фінансового контролю та аналізу в інформаційному забезпеченні управлінських рішень.
3. Безпосереднє забезпечення управлінських рішень фактографічною інформацією.
4. Опосередковане забезпечення управлінських рішень фактографічною інформацією.
5. Ефективність функціонування контрольньо-аналітичних систем.
6. Ефективність системного забезпечення фінансового контролю та аналізу.
7. Визначення результатів функціонування контрольньо-аналітичних систем.
8. Ефективність функціонування систем фінансового контролю та аналізу.

Завдання до самостійної роботи

1. Розкрити роль фінансового контролю та аналізу в обґрунтуванні управлінських рішень у сферах руху активів, зобов'язань, капіталу та формування доходів і витрат.
2. Показати значення фінансового контролю та аналізу в інформаційному забезпеченні управлінських рішень.
3. Охарактеризувати ефективність системного забезпечення фінансового контролю та аналізу.
4. Визначити результати функціонування контрольньо-аналітичних систем.

Тема 7. Здійснення наукових досліджень фінансового контролю та аналізу

Особливої уваги заслуговує вивчення цієї теми, так як, студент знайомиться із існуючими рівнями наукових досліджень фінансового аналізу і контролю, розглядає рівні на яких проводяться дослідження, дізнається яким чином проводяться дослідження в вищих навчальних закладах, при цьому студент повинен ознайомитись із видами та формами науково-дослідної роботи. На базі власного дослідження студент повинен підготувати розробити індивідуальний план виконання науково-дослідної роботи і впровадженнь наукових досліджень. Також студентові необхідно зробити підбір джерел інформації для виконання науково-дослідної роботи, а саме зареферувати нормативні джерела, спеціальну літературу, зробити підбір фактографічних даних, що забезпечать повноцінність дослідження. Для більш повного оволодіння матеріалом пропонується відповісти на наступні питання і виконати завдання:

1. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження.
2. Загальнонаціональний рівень досліджень фінансового контролю та аналізу.
3. Дослідження фінансового контролю та аналізу на секторальному, галузевому, корпоративному та інших рівнях.
4. Дослідження, що проводяться спеціалізованими дослідницькими фірмами.
5. Етапи наукового дослідження. Підготовча та емпірична стадії наукового дослідження. Теоретичний етап наукового дослідження.
6. Складання індивідуального та календарного планів випускної роботи.
7. Розробка плану впровадження результатів наукового дослідження.

Завдання до самостійної роботи

1. Описати підготовчу стадію наукового дослідження.
2. Охарактеризувати емпіричну стадію наукового дослідження.
3. Розкрити зміст теоретичного етапу наукового дослідження.
4. Обґрунтувати тему дослідження.
5. Сформулювати завдання дослідження.
6. Розробити індивідуальний план випускної роботи.
7. Скласти календарний план виконання дослідження.
8. Розробити план впровадження результатів наукового дослідження.
9. Описати процес пошуку релевантних для фінансового контролю та аналізу даних.
10. Обґрунтувати забезпечення наукового дослідження нормативними та фактографічними даними.
11. Охарактеризувати використання прямих і непрямих доказів у процесі наукового дослідження.

Тема 8. Результати наукових досліджень фінансового контролю та аналізу

Студентові необхідно ознайомитись із видами результатів наукових досліджень: теоретичними і прикладними. Визначити які саме результати має науково-дослідна робота студента, по результатах проведеного дослідження студентові пропонується зробити проект висновку. Студентові необхідно визначити практичну цінність отриманих результатів. Також необхідно провести апробацію наукових досліджень шляхом написання наукової статті, тез

доповідей або звіту про науково-дослідну роботу. Закріплення теми передбачає відповіді на наступні питання:

1. Продукти наукових досліджень з фінансового контролю та аналізу: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації.
2. Теоретичні результати досліджень. Наукова новизна досліджень.
3. Прикладні результати досліджень та їх практичне застосування.
4. Формулювання висновків та пропозицій за результатами наукових досліджень.
5. Вимоги до оформлення результатів наукових досліджень. Викладення висновків та рекомендацій у формі реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про науково-дослідну роботу.
6. Апробація наукових досліджень. Оприлюднення результатів досліджень.
7. Форми втілення результатів наукових досліджень. Прикладне втілення результатів наукових досліджень.
8. Експериментальне впровадження результатів завершених досліджень: дослідне випробування розроблених методик, рекомендацій, інструкцій.
9. Ефективність результатів наукових досліджень. Критерії ефективності досліджень. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність.
10. Розрахунок ефективності наукових досліджень з фінансового контролю та аналізу.
11. Комплексна оцінка результатів досліджень.
12. Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методику написання.

Завдання до самостійної роботи

1. Обґрунтувати практичну цінність та застосування результатів наукових досліджень з фінансового контролю та аналізу.
2. Викласти критерії ефективності результатів наукового дослідження.
3. Визначити ефективність результатів наукових досліджень.
4. Скласти звіт про науково-дослідну роботу, обґрунтувати його зміст і методику написання.

9. Контрольні питання

з навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**» для підготовки до заліку.

1. Знання, його сутність і структура. Види знань. Емпіричні та теоретичні знання.
2. Наука як знання, особливий вид і результат пізнавальної діяльності.
3. Пізнання і його зміст. Процес здобуття наукових знань, його методи і способи. Методологія наукового дослідження.
4. Критерії науковості пізнання. Наукове дослідження як наукове пізнання. Фундаментальні та прикладні дослідження.
5. Наукове дослідження як система. Об'єкт, суб'єкт і засоби наукового дослідження.
6. Виявлення, нагромадження і опрацювання фактів у процесі наукового дослідження.
7. Нові знання як результат наукових досліджень. Наукові парадигми.
8. Парадигми фізичної і політичної економії та їх роль у науковому відбитті економічної реальності.
9. Зміст основних наукових парадигм у сфері обліку та аудиту.
10. Наукові засади досліджень з обліку та аудиту.
11. Зміст і структура наукових знань про облік і аудит.
12. Інструментарій здобуття наукових знань про облік та аудит.
13. З'ясування ключових питань, що розкривають сутність і характеризують середовище обліку та аудиту.

14. Сутність обліку та аудиту.
15. Середовище обліку та аудиту.
16. Дослідження детермінант обліку та аудиту.
17. Визначення чинників, що зумовлюють існування, розвиток і удосконалення обліку та аудиту.
18. Вивчення цільових характеристик обліку та аудиту.
19. Мета обліку та аудиту.
20. Завдання обліку та аудиту.
21. Наукова проблема як початковий етап наукового дослідження.
22. З'ясування причин, що зумовлюють постановку проблеми.
23. Формулювання і постановка наукової проблеми як форма пізнання.
24. Шляхи вирішення наукової проблеми. Вибір засобів розв'язання наукової проблеми.
25. Формулювання та обґрунтування гіпотез у процесі дослідження.
26. Види гіпотез та їх роль у дослідженні економічних явищ і процесів. Доведення та спростування наукових гіпотез.
27. Значення гіпотез у дослідженнях проблем обліку та аудиту.
28. Факти дійсності та їх роль у науковому дослідженні.
29. Істина та її роль у науковому дослідженні. Об'єктивність і конкретність істини. Істина та помилкова думка.
30. Формування наукової теорії як основний етап наукового дослідження.
31. Структура та основні функції теорії в науковому дослідженні.
32. З'ясування наукової проблематики обліку та аудиту. Визначення напрямів їх удосконалення.
33. Використання гіпотез для розв'язання наукової проблематики обліку та аудиту.
34. Вибір тематики досліджень. Формулювання мети і визначення завдань наукового дослідження з питань обліку та аудиту.
35. Система принципів, законів і категорій у науковому дослідженні.
36. Закони формальної та діалектичної логіки у науковому дослідженні.
37. Методологія наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія.
38. Типологія методів наукового дослідження. Філософські, загальнонаукові, загальнологічні, теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження.
39. Методи нагромадження емпіричного матеріалу та його вираження в різних формах емпіричного і теоретичного знання.
40. Спостереження, вимірювання, опис та їх роль у науковому дослідженні обліку та аудиту.
41. Порівняння як основоположний науковий метод обліку та аудиту.
42. Аналіз і синтез у науковому дослідженні обліку та аудиту.
43. Технологія наукових досліджень обліку та аудиту із застосуванням комп'ютерних систем.
44. Дослідження структури облікових контрольних-аналітичних систем.
45. Ідентифікація суб'єктів обліку та аудиту в суспільно-господарських сферах.
46. Окреслення об'єктів обліку та аудиту на макро- та мікрорівнях у реальному та монетарному секторах економіки.
47. Визначення ресурсів, процесів та результатів діяльності як елементів об'єкта обліку та аудиту.
48. Розкриття змісту процедур і векторів обліку та аудиту.
49. З'ясування системного забезпечення обліку та аудиту.
50. Розкриття змісту взаємодії елементів систем обліку та аудиту.
51. Визначення місця і часу здійснення обліку та аудиту.
52. Моделювання процесу функціонування облікових контрольних-аналітичних систем.
53. Дослідження функціонування облікових контрольних-аналітичних систем.
54. Моделювання структури та конструювання систем обліку та аудиту.
55. Значення обліку та аудиту в обґрунтуванні управлінських рішень.

56. Роль обліку та аудиту в інформаційному забезпеченні управлінських рішень.
57. Безпосереднє забезпечення управлінських рішень фактографічною інформацією.
58. Опосередковане забезпечення управлінських рішень фактографічною інформацією.
59. З'ясування ефективності системного забезпечення обліку та аудиту.
60. Дослідження ефективності конструювання систем обліку та аудиту.
61. Визначення результатів функціонування облікових контрольно-аналітичних систем.
62. Оцінювання ефективності функціонування систем обліку та аудиту.
63. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження.
64. Загальнонаціональний рівень досліджень обліку та аудиту.
65. Дослідження обліку та аудиту на секторальному, галузевому, корпоративному та інших рівнях.
66. Дослідження, що проводяться спеціалізованими дослідницькими фірмами.
67. Етапи наукового дослідження. Підготовча та емпірична стадії наукового дослідження. Теоретичний етап наукового дослідження.
68. Формування програми та формулювання завдань наукового дослідження.
69. Планування науково-кваліфікаційної роботи.
70. Складання індивідуального та календарного планів випускної роботи.
71. Розробка плану впровадження результатів наукового дослідження.
72. Забезпечення наукового дослідження релевантними для обліку та аудиту даними.
73. Результати наукових досліджень з обліку та аудиту і їх новизна.
74. Практична цінність та застосування результатів наукових досліджень з обліку та аудиту.
75. Викладення результатів досліджень. Апробація та оприлюднення результатів наукових досліджень з обліку та аудиту.
76. Ефективність результатів наукових досліджень. Комплексна оцінка результатів досліджень з обліку та аудиту.
77. Продукти наукових досліджень з обліку та аудиту: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації.
78. Теоретичні результати досліджень. Наукова новизна досліджень.
79. Прикладні результати досліджень та їх практичне застосування.
80. Формулювання висновків та пропозицій за результатами наукових досліджень.
81. Вимоги до оформлення результатів наукових досліджень. Викладення висновків та рекомендацій у формі реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про науково-дослідну роботу.
82. Апробація наукових досліджень. Оприлюднення результатів досліджень.
83. Форми втілення результатів наукових досліджень. Прикладне втілення результатів наукових досліджень.
84. Експериментальне впровадження результатів завершених досліджень: дослідне випробування розроблених методик, рекомендацій, інструкцій.
85. Ефективність результатів наукових досліджень. Критерії ефективності досліджень. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність.
86. Розрахунок ефективності наукових досліджень з обліку та аудиту.
87. Комплексна оцінка результатів досліджень.
88. Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методику написання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни «**Методологія наукових досліджень**»

Галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва спеціальності)

Навчальним планом для вивчення цієї дисципліни передбачено:

- 28 годин лекцій
- 14 годин практичних занять,
- самостійної роботи 78 годин, у тому числі індивідуальні 10 годин,

що в сумі становить 120 годин (4 кредити ECTS) з даної дисципліни запланованих у 10 семестрі 5 курсу.

Після вивчення дисципліни передбачено диференційований залік.

Тривалість навчального семестру – 14 тижнів.

Розрахунковий рейтинг з дисципліни становить 100 балів.

Рейтинги з навчальної роботи та з атестації становить:

$$R_{nr} = 0,7 \cdot 100 = 70 \text{ балів}$$

$$R_{at} = 0,3 \cdot 100 = 30 \text{ балів}$$

Виділено два змістові модулі:

- 1 модуль – 34 балів,
- 2 модуль - 36 балів,

Мінімальна рейтингова оцінка з кожного змістового модуля:

$$R^{(1)}_{om} = 0,70 \cdot 34 = 24$$

$$R^{(2)}_{om} = 0,70 \cdot 36 = 26$$

Реальний рейтинг студента з навчальної роботи становить:

$$R_{nr} = 2 (R^{(1)}_{om}) + 24 (R^{(2)}_{om}) + 26 (R^{(3)}_{om}) = 35 \text{ бали}$$

Для допуску до атестації студент повинен набрати з навчальної роботи не менше **50 балів**. Якщо студент з додаткової роботи отримав 10 % від рейтингу з дисципліни (його рейтинг з додаткової роботи становить $R_{dr} = 0,05 \cdot 100 = 5$ балів) та вчасно виконав завдання змістовних модулів, дотримувався графіка роботи, не мав пропусків занять ($R_{штр} = 0$ балів), а за навчальну роботу набрав 65 балів (реальну) і тому в сумі отримав 70 балів ($R_{nr} = 65 + 5 + 0 = 70$ балів) студенту «автоматично» без складання диференційованого заліку в залікову книжку виставляють оцінку «Задовільно» (Д – оцінка ECTS). Студент при бажанні має право підвищити екзаменаційну оцінку, в такому випадку наприклад на екзамені його знання з дисципліни були оцінені у 20 балів.

Таким чином, **реальний рейтинг студента з дисципліни R дис** складає:

$$R_{дис} = R_{nr} + R_{екз} = 70 + 20 = 90 \text{ балів.}$$

Визначений рейтинг з дисципліни записують у журнал виставляється оцінка «А» та у залікову книжку студента записується оцінка «Відмінно».

Оцінка виконання контрольних завдань з навчальної дисципліни

За відповідь на кожне з питань виставляється оцінка:

«відмінно», якщо у відповіді на запитання студент показує всебічні і глибокі знання програмного матеріалу, застосовує правила і принципи конкретних ситуаціях, кваліфіковано інтерпретує та аналізує результати.

«добре», якщо у відповіді на запитання студент показує повні знання програмного матеріалу, логічно його викладає на папері, знає і вміє застосовувати у конкретних ситуаціях основні правила і принципи.

«задовільно», якщо у відповіді на запитання студент показує знання основного матеріалу в обсязі необхідному для продовження навчання і роботи.

«незадовільно», якщо у відповіді на запитання у студента виявлені недоліки у знаннях основного програмного матеріалу, допущені принципові помилки.

Загальна оцінка за виконання контрольного завдання з навчальної дисципліни

Загальна оцінка за комплексну контрольну роботу з дисципліни визначається за оцінками, які виставляються на кожне із запитань:

«відмінно», якщо з двох питань, в тому числі за практичне розв'язання завдання, відповідь оцінена на «відмінно», а по одному із питань не нижче оцінки «добре»;

«добре», якщо з двох питань, у тому числі й за практичне розв'язання завдання, відповідь оцінена не нижче «добре», а по одному з питань не нижче «задовільно»;

«задовільно», якщо не менше, ніж з двох питань, у тому числі й за практичне розв'язання завдання, відповідь оцінена не нижче «задовільно»;

«незадовільно», якщо не виконана умова на позитивну оцінку.

План лекцій до навчальної дисципліни

«Методологія наукових досліджень»

Галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____ 071 «Облік і оподаткування» _____
(шифр і назва спеціальності)

Тема 1. Наукове дослідження, його зміст, процес та результати

1. Зміст основних наукових парадигм у сфері обліку та аудиту.
2. Наукові засади досліджень з обліку та аудиту.
3. Зміст і структура наукових знань про облік та аудит.
4. Інструментарій здобуття наукових знань про облік та аудит.

Тема 2. Дослідження сутності і середовища обліку та аудиту

1. З'ясування ключових питань, що розкривають сутність і характеризують середовище обліку та аудиту.
2. Дослідження детермінант обліку та аудиту.
3. Вивчення цільових характеристик обліку та аудиту.

Тема 3. Проблематика наукових досліджень з обліку та аудиту

1. З'ясування наукової проблематики обліку та аудиту. Визначення напрямів їх удосконалення.
2. Використання гіпотез для розв'язання наукової проблематики обліку та аудиту.
3. Вибір тематики досліджень. Формулювання мети і визначення завдань наукового дослідження з питань обліку та аудиту.

Тема 4. Методика і технологія наукових досліджень з обліку та аудиту

1. Спостереження, вимірювання, опис та їх роль у науковому дослідженні обліку та аудиту.
2. Порівняння як основоположний науковий метод обліку та аудиту.
3. Аналіз і синтез у науковому дослідженні обліку та аудиту.
4. Технологія наукових досліджень обліку та аудиту із застосуванням комп'ютерних систем.

Тема 5. Дослідження структури і процесу функціонування систем обліку та аудиту

1. Дослідження структури облікових контрольно-аналітичних систем.
2. Розкриття змісту взаємодії елементів систем обліку та аудиту.
3. Дослідження функціонування облікових контрольно-аналітичних систем.
4. Моделювання структури та конструювання систем обліку та аудиту.

Тема 6. Дослідження ефективності систем обліку та аудиту

1. Дослідження ролі обліку та аудиту в обґрунтуванні управлінських рішень.
2. З'ясування ефективності системного забезпечення обліку та аудиту.
3. Дослідження ефективності конструювання систем обліку та аудиту.
4. Оцінювання ефективності функціонування систем обліку та аудиту.

Тема 7. Здійснення наукових досліджень з обліку та аудиту

1. Формування програми та формулювання завдань наукового дослідження.
2. Планування науково-кваліфікаційної роботи.
3. Забезпечення наукового дослідження релевантними для обліку та аудиту.

Тема 8. Результати наукових досліджень з обліку та аудиту

1. Результати наукових досліджень з обліку та аудиту і їх новизна.

2. Практична цінність та застосування результатів наукових досліджень з обліку та аудиту.
3. Викладення результатів досліджень. Апробація та оприлюднення результатів наукових досліджень з обліку та аудиту.
4. Ефективність результатів наукових досліджень. Комплексна оцінка результатів досліджень з обліку та аудиту.

Підручники, навчальні посібники,
Методичні розробки
та рекомендації щодо вивчення навчальної
дисципліни «Методологія наукових досліджень»

Основна література

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень. – К., 2002.
2. Федішин І.Б. Методологія та організація наукових досліджень (опорний конспект лекцій для студентів напрямку «Менеджмент» усіх форм навчання) / І.Б. Федішин. – Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 101 с.
3. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 83 с.
4. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень [Текст] : навч.-метод. посібн. / Н. М. Краус ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка, каф. екон. теорії та регіон. економіки. – Полтава : Оріяна, 2012. – 180 с.
5. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний . – Львів : Світ, 2001. – 416 с.
6. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень [Текст] : навч. посібн. / В.Є. Юринець: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : ЛНУ, 2011. – 179 с.
7. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2003. - 192 с.
8. Малуґа Н.М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку. Навч. пос. – Ж.: ЖДТУ, 2003. – 476 с.
9. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Л.: Світ, 2001. – 416 с.
10. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. - К., 2003. - 116 с.
11. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник. - Київ: Академвидав, 2007.
12. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
13. Городяненко В. Г. Соціологія : підручник / В. Г. Городяненко. — 3-тє вид., доп. — К. : ВЦ «Академія», 2008. — 544 с.
14. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.

Додаткова література

1. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с
2. Вернадский В.И. Научная мысль как планетарное явление. — М., 1991.
3. Ильин В.В. Критерии научности знания. — М., 1989.
4. Подолинський С.А. Вибрані твори. Упорядн. Л.Я.Корнійчук. — К.: КНЕУ, 2000.
5. Руденко М.Д. Гносис і сучасність (Архітектура Всесвіту). — Тернопіль: Джура, 2001.
6. Рузавин Г. И. Логика и методология научного поиска. — М., 1996.
7. Щавелев С.П. Практическое познание: философско-методологические очерки. — Воронеж, 1994.
8. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки: Пер. с англ. — М., 1986.
9. Фуко М. Археология знания. — К., 1996.
10. Cooke P., Williamson D. Strategic Business Analysis. — Butterworth-Heinemann, 2001.
11. Heedies B.E., Andersar H.R., Caldwell F.C. Principles of Accounting, Boston, 1990.
12. Porth S.I. Strategic Management: A Cross-Functional Approach. — Prentice Hall. 2002.
13. Sunder S., Theory of Accounting and Control, South-Western College Publishing Cincinnati, Ohio, 1997.
14. Wilson R.M.S., McHugh G. Financial Analysis a Managerial Introduction, Gassel Educational LTD London, 1987.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: www.rada.gov.ua.
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <http://mon.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України: www.ukrstat.gov.ua.
4. Бібліотеки в Україні: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php>
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua/>
6. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника: <http://www.nbu.gov.ua/portal/libukr.html>.
7. Вільна енциклопедія: <http://www.library.lviv.ua/>– <http://uk.wikipedia.org>.